

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Факультет музичної та хореографічної освіти



**ПРОГРАМНІ ВИМОГИ
ДО СПІВБЕСІДИ ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ**

на здобуття освітнього ступеня

«бакалавр»

спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

(друга вища освіта)

Пояснювальна записка

Співбесіда зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) проводиться з метою визначення рівнів музично-виконавської та музично-теоретичної підготовки абітурієнтів на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» (друга вища освіта), як основних складових професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Співбесіда складається з двох частин. Перша (музично-виконавська) – передбачає демонстрацію абітурієнтом власних музично-виконавських умінь в процесі виконання підготовленої програми на музичному інструменті (трьох музичних творів, які виконуються абітурієнтом напам'ять), різних за формою, стилем і характером, а також співу одного твору, який виконується під власний акомпанемент, або без супроводу (на вибір абітурієнта).

Виконання програми має продемонструвати рівень технічної оснащеності абітурієнтів, їх здатність до емоційного, художньо переконливого втілення образного змісту музичних творів на музичному інструменті, здатність чисто, виразно співати одноразово із виконанням акомпанементу або без інструментальної підтримки.

Друга частина (музично-теоретична) спрямована на виявлення знань абітурієнтів з основ теорії музики, історії музики і практичних навичок із сольфеджіо (в межах програми дитячих музичних закладів).

Результати співбесіди оцінюються за критеріями, яким відповідають певні бали. Максимальна кількість балів за співбесіду складає 200 балів; мінімально допустима – 100 балів. Музично-виконавська і музично-теоретична підготовка оцінюється кожна за 200-бальною шкалою; потім бали складаються і визначається середнє арифметичне значення, що і складає загальну оцінку за співбесіду.

**Програма співбесіди для абітурієнтів
на здобуття освітнього ступеня
«бакалавр»
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
(друга вища освіта)**

Музично-інструментальна підготовка

I. Виконання на одному з музичних інструментів:

Фортепіано, скрипка, гітара, саксофон

- 1. Поліфонічний твір**
- 2. Крупна форма** (частина сонати, концерту, варіації – за вибором абітурієнта)
- 3. П'єса** (віртуозний твір або кантилена)

Баян, акордеон

- 1. Поліфонічний твір**
- 2. Крупна форма або концертна обробка музичного твору**
- 3. П'єса** (віртуозний твір або кантилена)

Бандура

- 1. Дві різнохарактерні п'єси**
- 2. Пісня** (з акомпанементом на бандурі)

Ударні інструменти

- 1. Крупна форма** (ксилофон, маримба)
- 2. Віртуозна п'єса** (ксилофон, маримба)
- 3. П'єса на малому барабані** (за вибором)

II. Перевірка вокальних даних

Виконання одного вокального твору (будь-якого жанру і стилю)

– під власний акомпанемент або а'cappella (без супроводу на інструменті).

Критерії оцінки з музично-інструментальної підготовки:

Критерії оцінки	Кількість балів
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. Виконання критеріїв на 94%-100%.	200-194
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. Виконання критеріїв на 87%-93%	193-187
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. Виконання критеріїв на 76%-86%	180-186
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. Виконання критеріїв на 64%-75%;	179-169
<ul style="list-style-type: none">• Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору.• Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору.• Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою.• Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів–	168-158

<p>володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю.</p> <p>Виконання критеріїв на 53%-63%;</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору. • Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору. • Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою. • Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. <p>Виконання критеріїв на 42%-52%;</p>	157-147
<ul style="list-style-type: none"> • Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору. • Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору. • Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою. • Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. <p>Виконання критеріїв на 31%-41%;</p>	146-132
<ul style="list-style-type: none"> • Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору. • Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору. • Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою. • Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. <p>Виконання критеріїв на 20%-30%;</p>	131-118
<ul style="list-style-type: none"> • Переконливість змістовно-образної інтерпретації твору. • Музична грамотність, жанрово-стильова відповідність інтерпретації твору. • Емоційність, артистизм виконання, володіння агогічною та динамічною пластикою. • Художньо-технічна досконалість, володіння виконавськими навичками звуковибудовування (для струнних інструментів– володіння штрихами, якість інтонування), якість слухового контролю. <p>. Виконання критеріїв на 01%-19%.</p>	117-100

Музично-теоретичні питання співбесіди

1. Побудувати та проспівати вгору і вниз звукоряди (гами, лади).
2. Побудувати та проспівати інтервали натуральних та гармонічних ладів, зокрема – тритони з розв'язанням та характерні інтервали з

розв'язанням:

- а) в тональності;
- б) від звуку вгору і вниз.

3. Побудувати та проспівати вгору і вниз від звуку окремі акорди:

- а) чотири види тризвуків у основному виді (мажорний, мінорний, зменшений, збільшений). Дисонуючі тризвуки розв'язати;
- б) тризвуки мажорний, мінорний та їхні обернення;
- в) септакорди II-го й VII-го ступенів у натуральних та гармонічних ладах;
- г) D7 та його обернення з розв'язанням.

4. Побудувати за функціональними позначеннями та проспівати акордову послідовність в мажорній або мінорній тональності з використанням всіх зазначених вище акордів.

5. Сольфеджувати незнайому мелодію в розмірах 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, з ритмічним малюнком, що містить пунктирний ритм, синкопи, тріолі.

6. Здійснити усний слуховий аналіз ритмічних малюнків, окремих звукорядів, інтервалів, акордів та їхніх послідовностей.

7. Охарактеризувати творчий шлях та головні твори видатних вітчизняних і зарубіжних композиторів:

- *українських* – М. Лисенка, С. Гулака-Артемівського, М. Леонтовича, Я. Степового, К. Косенка, Б. Лятошинського;

- *західноєвропейських* – Й. С. Баха, віденських класиків – Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Л. В. Бетховена, романтиків – Ф. Шуберта, Р. Шумана, Ф. Шопена;

- *російських композиторів* – М. Глінки, М. Мусоргського, М. Римського-Корсакова, П. Чайковського, С. Рахманінова, С. Прокоф'єва, Д. Шостаковича.

Рекомендована література

1. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. – М. : Музыка, 2010.
2. Ганзіна Т. Правила з елементарної теорії музики. К. : Мелосвіт, 2010.
3. Кияновська Л. Українська музична культура. – Тернопіль, 2000.
4. Левик Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. 2. – Москва, 1963.
5. Левик Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. 4. – Москва, 1982.
6. Левик Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. 3. – Москва, 1955.

7. Лісецький С. Українська музична література для 7 кл. ДМШ. – Київ, 1993.

8. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень. – К. : Музика, 2003.

9. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. – К. : Музична Україна, 1980.

10. Побережна Г. І., Щериця Т. В. Загальна теорія музики : Підручник. – К. : Вища школа, 2004.

11. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики. – Харків, 2005.

Критерії оцінки з музично-теоретичної підготовки

Критерії оцінки	Кількість балів
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності - відхилення та модуляції у першу ступінь спорідненості, синкопи, тріолі): виконане грамотно, виразно, без помилок. Розвинений слуховий самоконтроль.</p> <p>Звукоряди: теоретичне та практичне володіння кварто-квінтовым колом тональностей, різновидами народних натуральних та штучних ладів; чисте вокальне інтонування.</p> <p>Інтервали: безпомилкова будова та точне інтонування діатонічних інтервалів, тритонів і характерних інтервалів (з розв'язанням) у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору, від звуку – у висхідному та низхідному русі.</p> <p>Акорди: теоретичне й практичне володіння навичками будови й інтонування тризвуків головних та їх обернень, зм. 5/3, і зб. 5/3, Д7, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному та низхідному русі, у гармонічних послідовностях; розв'язання дисонуючих акордів.</p> <p>Слуховий аналіз: безпомилкове визначення перелічених вище виокремлених елементів та їх послідовностей у мелодійних зворотах, інтервальному двоголоссі, у гармонічних послідовностях.</p> <p>Відповідність виконання всім критеріям на 90% – 100%.</p>	200-194
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності – відхилення та модуляції у першу ступінь спорідненості, синкопи, тріолі): виконане грамотно, виразно, з незначними помилками у ладовисотній, ритмічній або синтаксичній структурі мелодії. Слуховий самоконтроль у цілому розвинений.</p> <p>Звукоряди: бракує повноти знань щодо різновидів штучних ладів; у інтонуванні є незначні інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: несуттєві помилки у будові та інтонуванні діатонічних інтервалів, тритонів і характерних інтервалів (з розв'язанням) у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору від звуку – у висхідному та низхідному русі.</p> <p>Акорди: незначні помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних та побічних ступенів, Д7 та їх обернень, септакордами II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному та низхідному русі, у гармонічних послідовностях. акордів Д7 і їх обернень, зм. 5/3 і</p>	193-187

<p>септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів, розв'язань дисонуючих акордів.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів (виконано з помилками у 1-2 видах завдань – до 15% елементів).</p> <p>Незначні недоліки у виконанні за 1-2 критеріями: адекватність вимогам – 80% – 89%).</p>	
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності - відхилення та модуляції у першу ступінь спорідненості, синкопи, тріолі): виконано недостатньо виразно, з окремими помилками у відтворенні ладовисотної, ритмічної або синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль у цілому розвинений.</p> <p>Звукоряди: бракує повноти знань щодо різновидів діатонічних і штучних ладів; у інтонуванні є інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: окремі теоретичні та інтонаційні недоліки у будові та інтонуванні діатонічних інтервалів, тритонів і характерних інтервалів (з розв'язанням) у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору, від звуку – у висхідному та низхідному русі.</p> <p>Акорди: є окремі помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних та побічних ступенів, D7 та їх обернень, зм. 5/3 і септакордами II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному та низхідному русі, у гармонічних послідовностях акордів D7 і їх обернень, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів, розв'язань дисонуючих акордів.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за всіма різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 15% елементів).</p> <p>Незначні недоліки у виконанні за 1-2 критеріями: адекватність вимогам – 70% – 79%.</p>	180-186
<p>Сольфеджування незнайомої 1-голосної мелодії (рівень складності – відхилення у першу ступінь спорідненості, пунктир, синкопи): виконано недостатньо виразно, з окремими помилками у відтворенні ладовисотної, ритмічної або синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль здійснюється не завжди.</p> <p>Звукоряди: знання обмежені мажорними і мінорними ладами; у інтонуванні є інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: будова та інтонування діатонічних інтервалів, тритонів і характерних інтервалів. з їх розв'язанням у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору, здійснюються з теоретичними та інтонаційними помилками,</p> <p>Акорди: є суттєві помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних та побічних ступенів, D7 та їх обернень, зм. 5/3, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному русі. Відсутні вміння будувати й інтонувати гармонічні у низхідному русі та в послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність істотних помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за всіма різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 30% елементів).</p> <p>Суттєві недоліки виконання за всіма критеріями: адекватність вимогам – 60% – 69%.</p>	179-169

<p>Сольфеджування незнакомої 1-голосної мелодії (рівень складності – паралельно-перемінний лад, пунктир, синкопи): виконано недостатньо виразно, із суттєвими недоліками у відтворенні ладовисотної, ритмічної або синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль здійснюється періодично.</p> <p>Звукоряди: обмежені знання мажорних і мінорних тональностей ладами (до 5 ключових знаків); у інтонуванні є суттєві інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: теоретичні та інтонаційні недоліки у будові та інтонуванні діатонічних інтервалів, тритонів. (з розв’язанням) у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору; від звуку – від звуку інтонуються виключно у висхідному русі. Відсутнє знання характерних інтервалів.</p> <p>Акорди: є окремі помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних та побічних ступенів, Д7 та їх обернень, септакордами II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів у висхідному та низхідному русі, акордів Д7 і їх обернень, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів, розв’язань дисонуючих акордів. Відсутні вміння будувати й інтонувати гармонічні послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність істотних помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за 1-2 різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 25% елементів).</p> <p>Суттєві недоліки у виконанні за 3-4 критеріями: адекватність вимогам – 50% – 59%.</p>	168-158
<p>Сольфеджування незнакомої 1-голосної мелодії (рівень складності – діатоніка, пунктирний ритм): виконано невиразно, із суттєвими недоліками у відтворенні ладовисотної, ритмічної та синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль здійснюється фрагментарно.</p> <p>Звукоряди: обмежені і невпевнені знання мажорних і мінорних тональностей ладами (до 3-4 ключових знаків); у інтонуванні є суттєві інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: присутні теоретичні та інтонаційні недоліки у будові та інтонуванні діатонічних інтервалів, в висхідному та низхідному русі. Відсутнє знання тритонів і характерних інтервалів.</p> <p>Акорди: є окремі помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних ступенів, та їх обернень, висхідному та низхідному русі, акордів Д7 і їх обернень. Відсутнє знання зм. 5/3, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів, розв’язань дисонуючих акордів, вміння будувати й інтонувати гармонічні послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність істотних помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за 1-2 різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 18-20% елементів).</p> <p>Стабільні недоліки у виконанні за всіма критеріями: адекватність вимогам – 40% – 49%.</p>	157-147
<p>Сольфеджування незнакомої 1-голосної мелодії (рівень складності – діатоніка, шістнадцяті): виконано невиразно, із суттєвими недоліками у відтворенні ладовисотної, ритмічної та синтаксичної структури мелодії. Слуховий самоконтроль практично не здійснюється.</p> <p>Звукоряди: обмежені і невпевнені знання всіх мажорних і мінорних тональностей ладами; у інтонуванні є постійні суттєві інтонаційні погрішності.</p> <p>Інтервали: теоретична будова та інтонування діатонічних інтервалів –</p>	146-132

<p>виключно у висхідному русі, невпевнене. Відсутнє знання тритонів і характерних інтервалів.</p> <p>Акорди: є окремі помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних ступенів та їх обернень, акордів Д7 і їх обернень. Інтонування виключно у висхідному русі. Відсутнє знання зм.5/3, септакордів II, VII ступенів натурального й гармонічного ладів, розв'язань дисонуючих акордів, вміння будувати й інтонувати гармонічні послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: наявність істотних помилок у визначенні на слух перелічених вище елементів за всіма різновидами завдань (виконано з помилками приблизно 12-15% елементів).</p> <p>Фрагментарна відповідність виконання критеріям: адекватність вимогам – 30% –39%</p>	
<p>Сольфеджування 1 –голосної мелодії (рівень складності - відхилення та модуляції у першу ступінь спорідненості, синкопи, тріолі): інтонування з частими помилками у ладовисотній, ритмічній, синтаксичній структурі мелодії;</p> <p>Звукоряди: суттєві помилки у будові та інтонуванні звукорядів кварто-квінтового кола тональностей, народних натуральних та штучних ладів;</p> <p>Інтервали: значні помилки у будові та інтонуванні простих інтервалів у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору у висхідному та низхідному русі.</p> <p>Акорди: суттєві помилки у будові й інтонуванні тризвуків головних ступенів, Д7 і їх обернень; бракує знань щодо септакордів II, VII ступенів, будови акордів у висхідному та низхідному русі, у гармонічних послідовностях.</p> <p>Слуховий аналіз: визначення перелічених вище елементів з значними помилками (більше, ніж 75% елементів).</p> <p>Невідповідність виконання за більшістю критеріїв: адекватність вимогам – 20% – 29%.</p>	131-118
<p>Сольфеджування 1-голосної мелодії без інтонаційних складнощів із систематичними і суттєвими помилками у ладовому, ритмічному та синтаксичному компонентах структури; нерозвиненість слухового контролю.</p> <p>Звукоряди: поверхові теоретичні знання щодо ладів і тональностей, переважно помилкове теоретичне та інтонаційне відтворення.</p> <p>Інтервали: систематичні помилки у будові та інтонуванні простих інтервалів у натуральних та гармонічних ладах мажору й мінору у висхідному русі.</p> <p>Акорди: систематичні помилки щодо будови та інтонування тризвуків, Д7 та їх обернень, невміння будувати та інтонувати гармонічні послідовності.</p> <p>Слуховий аналіз: слабо розвинені навички слухового аналізу, нездатність визначити перелічені вище елементи у 90% завдань.</p> <p>Повна невідповідність виконання всім критеріям: адекватність вимогам – 1% –19 %.</p>	117-100